

UŽDUOTIES PAVADINIMAS: Aš žinau savo teises

Užduoties tipas: intrapersonalinis ar tarpasmeninis

Dalyvių skaičius: 10

Dalyvių akademinis (-iai) profilis (-iai): trečiosios pakopos ir vidurinės mokyklos

Dalyvių amžiaus vidurkis: ≥18 metų

Trukmė: 45 min.

Reikalinga medžiaga:

Baltoji lenta, kurioje mokymų vadovas (koordinadorius) gali perrašyti veiklos aprašyme pateiktas situacijas.

Situacijas taip pat galima rodyti naudojant vaizdo projektorių arba išplatinti grupėms ar mokiniams popieriniu formatu.

Tikslas arba siekiamybė

Padėti jaunuoliams suprasti, kokios yra jų darbo teisės.

Laukiami rezultatai

Sampratos apie pagrindinės darbuotojų teises.

Kompetencijos, kurios bus ugdomos:

Nustatyti pagrindines darbuotojų teises.

Ilgūdžiai, kurie bus ugdomi:

Gebėti pasinaudoti savo, kaip darbuotojo, teisėmis.

Pagrindinės sąvokos/specialūs terminai apie/užsiėmimų metu:

- neatvykimas
- sveikatos ir saugos reikalavimai
- atostogos
- pagrįsti pritaikymai
- poilsio laikas
- atlyginimas
- ligos išmoka

Pasirengimas (ką reikia paruošti iš anksto, kad užsiėmimas būtų sėkmingai įgyvendintas):

Project implemented by:

Prieš atlikdami šią užduotį, dalyviai turėtų perskaityti 3 modulio 2 skyrių, kuriame jie ras informacijos apie darbo teises.

Užsiėmimo aprašymas žingsnis po žingsnio:

Toliau pateiktose situacijose dalyviai individualiai arba grupėse turėtų pasakyti, ar situacija yra teisinga, ar klaidinga, ir pagrįsti savo pasirinkimą.

1. Petras yra valymo darbų komandos narys. Jis sunkiai dirba ir laikosi nustatytų grafikų bei atlieka pavestas užduotis. Petro darbdavys ne visada moka jam atlyginimą, nes sako, kad įmonės padėtis neleidžia mokėti atlyginimų visiems darbuotojams.

Teisinga Neteisinga

Nes:

2. Ana dirba biure. Ji kasmet išeina atostogų, tačiau vadinamosios atostogos jai nepriklauso.

Teisinga Neteisinga

Nes:

3. Filipas dirba sandėlyje ir turi 1 valandos pietų pertrauką. Filipas turi dvi laisvas dienas per savaitę - sekmadienį ir pirmadienį.

Teisinga Neteisinga

Nes:

4. Francis dirba viešbučio registratūroje. Praėjusiais metais įmonė jam surengė 40 valandų mokymus apie naują viešbučio programinę įrangą, konfliktų valdymą bei darbuotojų saugą ir sveikatą.

Teisinga Neteisinga

Nes:

5. Džonas dirba automobilių remonto servise ir viena iš jo užduočių - dažyti automobilių kėbulus. Tačiau dažydamas automobilius Džonas nedėvi pirštinių ir nedėvi tinkamos kaukės, todėl dažai patenka ant jo rankų ir jis įkvepia dažų garų, kurie gali pakenkti jo sveikatai.

Teisinga Neteisinga

Nes:

6. Marija dirba mokyklos prižiūrėtoja/budinčia. Praėjusį mėnesį ji susirgo, ir gydytojas pasakė, kad ji 3 savaites turi likti namuose. Kol ji gydėsi, Marija gavo ligos išmoką.

Teisinga Neteisinga

Nes:

Rekomendacijos (kaip naudotis priemone/ištekliais)

2 užduoties sprendimai:

1. Situacija yra **neteisinga**

Nes visi darbuotojai turi teisę į atlyginimą.

Darbo užmokestis yra atlygis už darbuotojo atliktą darbą, kurį darbdavys privalo mokėti laiku.

Papildoma informacija mokymų vadovui ir (arba) koordinatoriui:

Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 23 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kiekvienas dirbantis žmogus turi teisę gauti teisingą ir deramą atlyginimą, užtikrinantį jam pačiam ir jo šeimai žmogaus orumo vertą pragyvenimą.

Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 95 1 straipsnyje teigiama, kad sąvoka „darbo užmokestis“ reiškia atlyginimą arba uždarbį, nepriklausomai nuo to, kaip jis įvardijamas ar apskaičiuojamas, kurį galima išreikšti pinigais ir kuris nustatomas abipusiu susitarimu arba nacionaliniais įstatymais ar kitais teisės aktais ir kurį pagal rašytinę ar nerašytinę darbo sutartį darbdavys moka samdomam asmeniui už atliktą ar numatomą atlikti darbą arba už suteiktas ar numatomas suteikti paslaugas.

Portugalijos Respublikos Konstitucijos 59 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad visi darbuotojai turi teisę gauti atlyginimą už darbą, atsižvelgiant į atliekamų darbų kiekį, pobūdį ir kokybę.

Portugalijos darbo kodekso 127 straipsnio, susijusio su darbdavio pareigomis, 1 dalies b punkte teigiama, kad darbdavys privalo laiku mokėti darbo užmokestį, kuris turi būti teisingas ir atitikti atliktą darbą.

2. Situacija yra neteisinga

Nes visi darbuotojai turi teisę į atostogų išmokas.

Kasmetinės apmokamos atostogos yra darbuotojo teisė.

Papildoma informacija mokymų vadovui ir (arba) koordinatoriui:

Tarptautinės darbo organizacijos konvencijoje Nr. 132 numatyta, kad kiekvienas asmuo, kuriam taikoma ši konvencija, turi teisę į kasmetines minimalios trukmės apmokamas atostogas.

Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 24 straipsnyje numatyta, kad kiekvienas žmogus turi teisę į poilsį ir laisvalaikį, įskaitant pagrįstą darbo laiko apribojimą ir apmokamas periodines atostogas.

Portugalijos darbo kodekso 264 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad darbuotojas turi teisę į apmokamas atostogas, kurias sudaro pagrindinė atlyginimo dalis.

3. Situacija yra neteisinga

Nes kasdieninė poilsio pertrauka yra darbuotojų teisė.

Darbuotojai turi teisę į bent vieną poilsio dieną per savaitę, paprastai sekmadienį.

Project imple

Portugalijos Respublikos Konstitucijos 59 straipsnio 1 dalies d punkte nustatyta, kad visi darbuotojai turi teisę į poilsį ir laisvalaikį, maksimalaus darbo laiko nustatymą ir kas savaitinį poilsį.

Tokia pati teisė numatyta ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnio 2 dalyje. Portugalijos darbo kodekso 213 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kasdieninis darbo laikas turi būti nutraukiamas ne trumpesne kaip vienos valandos ir ne ilgesne kaip dviejų valandų pertrauka, kad darbuotojas nedirbtų ilgiau kaip penkias ar šešias valandas iš eilės, jei darbo laikas yra ilgesnis kaip 10 valandų.

Portugalijos darbo kodekso 232 straipsnyje numatyta, kad darbuotojai turi teisę į bent vieną privalomą poilsio dieną per kiekvieną darbo savaitę, paprastai sekmadienį. Be to, jie gali pasinaudoti dar viena papildoma poilsio diena, kuri paprastai suteikiama kartu su privaloma poilsio diena.

4. Situacija yra teisinga.

Portugalijoje darbuotojai turi teisę į 40 valandų mokymų per metus.

Papildoma informacija mokymų vadovui ir (arba) koordinatoriui:

Darbuotojo teisė į profesinį mokymą įtvirtinta Portugalijos darbo kodekso 130-134 straipsniuose. Profesinis mokymas grindžiamas darbdavio pareiga užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų teisę į mokymą, per metus darbuotojo iniciatyva skiriant minimalų mokymosi valandų skaičių (131 straipsnio 1 dalies b punktas), taip pat darbuotojo pareiga uoliai dalyvauti darbdavio organizuojamame mokyme (Portugalijos darbo kodekso 128 straipsnio 1 dalies d punktas).

Taigi, Portugalijos darbo kodekso 131 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad darbdavys privalo skatinti darbuotojo kvalifikacijos tobulinimą ir tinkamumą, kad pagerintų jo įsidarbinimo galimybes ir padidintų įmonės našumą bei konkurencingumą;

Darbuotojai turi teisę į minimalų keturiasdešimties valandų nepertraukiamą mokymą kiekvienais metais arba, jei jie dirba pagal terminuotą darbo sutartį ne trumpiau kaip tris mėnesius, į minimalų valandų skaičių, proporcingą sutarties trukmei tais metais (Portugalijos darbo kodekso 131 straipsnio 2 dalis).

5. Situacija yra neteisinga.

Nes darbuotojas turi teisę dirbti saugiomis ir sveikomis sąlygomis.

Asmenines apsaugos priemones, kurias darbuotojas turi naudoti darbo vietoje, turi suteikti darbdavys.

Papildoma informacija mokymų vadovui ir (arba) koordinatoriui:

Tarptautinės darbo organizacijos konvencijoje Nr. 187 dėl darbuotojų saugos ir sveikatos skatinimo sistemos numatyta, kad kiekviena narė imasi aktyvių veiksmų, siekdama palaipsniui sukurti saugią ir sveiką darbo aplinką, pasitelkdama nacionalinę darbuotojų saugos ir sveikatos sistemą ir nacionalines programas, atsižvelgdama į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) dokumentuose, susijusiuose su darbuotojų saugos ir sveikatos skatinimo sistema, nustatytus principus.

Be to, Tarybos direktyvos 89/656/EEB dėl būtiniausių sveikatos ir saugos reikalavimų, taikomų darbuotojams naudojant asmenines apsaugos priemones darbo vietoje, 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad darbdavys privalo aprūpinti asmeninėmis apsaugos priemonėmis, atitinkančiomis taikytinas Sąjungos nuostatas dėl projektavimo ir gamybos, susijusias su sauga ir sveikata. Pagal šį straipsnį darbdaviai, aprūpinantys darbuotojus tokiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, privalo užtikrinti, kad jos atitiktų Reglamente (ES) 2016/425 nustatytus reikalavimus.

Portugalijos darbo kodekso 281 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad darbuotojas turi teisę dirbti saugiai ir sveikatai nekenksmingomis sąlygomis. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad darbdavys užtikrina, kad darbuotojams būtų sudarytos saugios ir sveikatai nekenksmingos sąlygos visais su darbu susijusiais atvejais, taikydamas būtinas priemones, atsižvelgdamas į bendruosius prevencijos principus.

Be to, kita vertus, darbuotojai privalo laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, nustatytų teisės aktuose ar kolektyvinėse sutartyse arba nustatytų darbdavio (Portugalijos darbo kodekso 281 straipsnio 7 dalis).

6. Situacija yra teisinga.

Nes darbuotojai, kurie laikinai negali dirbti dėl deramai įrodytos ligos, gali turėti teisę į ligos išmoką.

Socialinė apsauga ligos atveju yra vyriausybės pareiga.

Papildoma informacija mokymų vadovui ir (arba) koordinatoriui:

Socialinė apsauga ligos atveju užtikrinama per ligos išmoką, kuri yra pinigine išmoka, skiriama kompensuoti dėl laikino nedarbingumo dėl ligos prarastą darbo užmokestį.

Laikini nedarbingas darbuotojas, turintis kompetentingos sveikatos tarnybos gydytojo išduotą nedarbingumo pažymėjimą, turi teisę gauti ligos išmoką, kompensuojančią darbo užmokesčio praradimą dėl laikino nedarbingumo dėl ligos (2004 m. vasario 4 d. įstatyminis potvarkis Nr. 28/2004, nustatantis naują socialinės apsaugos ligos atveju teisinę sistemą). Norint įgyti teisę į šią išmoką, ligos pradžios dieną reikia būti išdirbus 6 kalendorinius mėnesius iš eilės arba interpoliuotus kalendorinius mėnesius su darbo užmokesčio įrašais..

Vertinimas:

Mokymų vadovas gali užduoti keletą papildomų klausimų, kad apibendrintų ir įvertintų veiklos rezultatus:

- Ką sužinojote per užsiėmimą?
- Ar sužinojote ką nors naujo?

Ar žinote, kokios yra pagrindinės darbuotojų teisės?

Project implemented by:

